

การป้องกันการกระทำคามผิดซ้ำ EM: เครื่องมือป้องกันการกระทำ ความผิดซ้ำสำหรับงานคุมประพฤติ*

Buddhist Design Thinking Process: Tools for Getting out of Suffering and Stress in the New Normal era of People in the Organization

ปิยะนุช มาสิงห์, สุวิน ทองปั้น และจรัส ลีกา

Piyanut Masing, Suwin Thongpan and Jaras Leeka

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Piyanut.masing@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการป้องกันการกระทำคามผิดซ้ำ โดยใช้เครื่อง EM ซึ่งเป็นเครื่องมือป้องกันการกระทำคามผิดซ้ำสำหรับงานคุมประพฤติ ซึ่งในปัจจุบันภาครัฐประสบกับปัญหาผู้ต้องโทษล้นเรือนจำ และปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อมาตรการลงโทษผู้กระทำคามผิด เพื่อป้องกันปัญหานักโทษล้นเรือนจำ เพื่อลดความแออัดนักโทษในเรือนจำ และเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลผู้กระทำผิดตามภารกิจของงานคุมประพฤติตามที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวผู้กระทำคามผิดในงานคุมประพฤติ ที่นำมาใช้กับผู้ถูกคุมคามประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 สำหรับนักโทษที่ได้รับการพักการลงโทษ ผู้ที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุก ผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545

คำสำคัญ: การป้องกันการกระทำคามผิดซ้ำ; เครื่องมือป้องกันการกระทำคามผิดซ้ำ; งานคุมประพฤติ

---

*ได้รับบทความ: 29 สิงหาคม 2564; แก้ไขบทความ: 22 ธันวาคม 2564; ตอรับตีพิมพ์: 30 ธันวาคม 2564

Received: August 29, 2021; Revised: December 22, 2021; Accepted: December 30, 2021

Abstract

This academic paper has an object to present to Prevention of Repeated Offenses EM: Probation Prevention Tool for Repeated Offenses} found that at present the government is giving importance to with the problem of prison overflow inmates because such problems affect the punishment measures for offenders to prevent the problem of prison overflow in order to reduce congestion in the prison and increase efficiency in taking care of offenders in accordance with the mission of the Department of Probation or as prescribed by the Ministry of Justice in practice, there are target groups in the use of electronic tracking devices according to the Department of Probation's mission. Many parts, whether they are probation under Section 56 of the Penal Code, who have been suspended. Those who have been reduced to a day of imprisonment Persons undergoing examinations under the Narcotics Rehabilitation Act B.E. 2545.

Keywords: Prevention of recidivism, Tools to prevent recidivism, Probation work

1. บทนำ

ประเทศไทยเริ่มมีการนำระบบคุมประพฤติมาใช้เป็นครั้งแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 โดยมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนก่อน ส่วนผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ นั้น แม้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 56, 57 และ 58 จะได้บัญญัติถึงวิธีการเกี่ยวกับการคุมประพฤติไว้ อย่างไรก็ตามศาลคงใช้มาตรการรอกการกำหนดโทษ หรือรอกการลงโทษเพียงอย่างเดียว โดยไม่ใช้วิธีการคุมความประพฤติ เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่จะรับผิดชอบดำเนินการตามคำพิพากษาของศาลได้ จนกระทั่งรัฐบาลได้ผ่านพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2522 และได้มีการจัดตั้งสำนักงานคุมประพฤติกลาง ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับกอง สังกัดสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการกระทรวงยุติธรรม และได้เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2522 โดยดำเนินการในกรุงเทพมหานครก่อน จนปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจ และเพื่อรับประโยชน์จากวิธีการคุมประพฤติ จึงได้มีการเปิดดำเนินการสำนักงานคุมประพฤติในส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ เนื่องจากมีการขยายงานออกไปสู่ส่วนภูมิภาคมากขึ้น ทำให้สำนักงานคุมประพฤติกลาง มีปริมาณงาน ขอบเขต อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เพื่อให้งานคุมความประพฤติมีประสิทธิภาพและมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานของสำนักงานคุมประพฤติกลาง จึงได้รับการยกฐานะให้เป็น “กรมคุมประพฤติ” เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2535 ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติโอน

อำนาจหน้าที่และกิจการบริหารบางส่วนของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรมไปเป็นของ กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2535 ดังนั้น วันที่ 15 มีนาคม ของทุกปีจึงถือเป็น “วันก่อตั้ง กรมคุมประพฤติ”(กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม, 2550, หน้า 4-5)

ประวัติความเป็นมาของกรมคุมประพฤติทำให้พบว่า การคุมประพฤติเป็นมาตรการปฏิบัติต่อ ผู้กระทำผิดด้วยวิธีการไม่ควบคุมตัว โดยการกำหนดเงื่อนไขการคุมความประพฤติเพื่อให้ผู้กระทำผิดกลับไปใช้ชีวิตในสังคมตามปกติ การคุมประพฤติจึงเป็นวิธีการที่เปลี่ยนแนวความคิดจากวิธีการลงโทษมาเป็น วิธีการบำบัดฟื้นฟู และจากการลงโทษจำคุกมาเป็นการเลี้ยงโทษจำคุก โดยมีพนักงานคุมประพฤติคอย ดูแลช่วยเหลือให้บุคคลดังกล่าวสามารถแก้ไขปรับปรุงนิสัย และความประพฤติของตนภายใต้การช่วยเหลือ ของชุมชนเฉพาะอย่างยิ่งการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการป้องกันอาชญากรรมและการ แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดซึ่งมาตรการดังกล่าวนี้สามารถลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ชาติได้อย่างชัดเจน (กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม, 2550, หน้า 7)

การปฏิบัติ และวิธีการควบคุมผู้กระทำผิดที่เป็นเยาวชนยังประสบปัญหาในด้านประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการปฏิบัติเพื่อคืนคนดีสู่สังคมได้อย่างแท้จริง จึงได้มีการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติต่อ ผู้กระทำผิดที่เป็นเยาวชนได้มีการนำเสนอกการใช้เทคโนโลยีในการควบคุมผู้กระทำผิดในลักษณะเช่นเดียวกับ ประเทศต่างๆ ที่มีการใช้ระบบการควบคุมตัวผู้ต้องขังที่ได้รับการพักโทษด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการจำกัดบริเวณผู้กระทำผิดให้อยู่ในสถานที่และเวลาที่กำหนด แต่ในกรณีของเยาวชน ยังถือเป็นประเด็นใหม่ที่ต้องได้รับการศึกษารูปแบบ วิธีการจัดการและผลกระทบ ประกอบที่ผ่านมา ศาลยุติธรรมยังมิได้มีการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) มาใช้กับผู้กระทำผิดที่เป็นเยาวชน ดังนั้น การศึกษาโอกาสและข้อจำกัดในการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) มาใช้กับผู้กระทำผิดที่เป็นเยาวชน จะทำให้ทราบถึงโอกาสและความเหมาะสมในการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) มาใช้กับผู้กระทำผิดที่เป็นเยาวชนและแนวทางในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติต่อเยาวชนที่กระทำผิดทางอาญาของประเทศไทย (ภักควรินทร์ พิษณุพงษ์สกุล และคณะ, 2562, หน้า 1)

แนวคิดการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ควบคุมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาใน ประเทศไทยปัจจุบันประเทศไทยยังมิได้มีการยอมรับในการนำอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในกระบวนการ ยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน แต่ในต่างประเทศเช่น ประเทศอังกฤษ ประเทศฝรั่งเศสและสหรัฐอเมริกา มลรัฐฟลอริดา ได้มีการนำอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับเด็กและเยาวชนในขั้นต้นก่อนศาลมีคำพิพากษา และภายหลังศาลมี คำพิพากษา โดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญคล้ายคลึงกัน คือ มี วัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนกลับตนเป็นคนดี ไม่กระทำความผิดซ้ำ และเป็นการตัด โอกาสเด็ก และเยาวชนไม่ต้องเรียนรู้เทคนิคทางอาชญากรรมจากผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็ก และเยาวชนรายอื่น

โดยผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่าการกำกับดูแลผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนโดยอุปกณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นมาตรการที่มีความเหมาะสม ซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีสถานะทาง กฎหมายที่แตกต่างกัน ตามบริบทของการนำมาปรับใช้ในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน (ชาโรณี กระตุกฤษ, 2560) นอกจากรูปแบบการใช้อุปกณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวสำหรับผู้กระทำความผิด (EM) เพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำดังกล่าวมาแล้ว ถ้ามีการนำหลักไตรสิกขา 3 มาร่วมใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เคยกระทำความผิดด้วยการฝึกปฏิบัติธรรม ซึ่งประกอบด้วย การเรียนรู้ ฝึกฝนตนเอง ซึ่งทางพระพุทธศาสนาหลักไตรสิกขาถือว่าเป็นหลักการพัฒนาตนและจะต้องพัฒนาตนตลอดเวลาโดยไม่ประมาท หลักไตรสิกขาประกอบไปด้วย 1) ศีล คือการฝึกปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งทางวัตถุและทางสังคม ด้วยพฤติกรรมทางกาย วาจา ให้มีวิถีชีวิตที่ปลอดภัยไร้การเบียดเบียน หรือการดำเนินชีวิตที่เกื้อกูลแก่สังคม และแก่อีก 2) สมาธิ คือ การฝึกจิตหรือพัฒนาจิตให้มีคุณธรรม เช่น เมตตา กรุณา ความมีไมตรี ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสุภาพอ่อนโยน ความเคารพ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู 3) ปัญญา คือ การฝึกหรือพัฒนาให้รู้ความจริง เริ่มตั้งแต่ความเชื่อที่มีเหตุผล ความเห็นที่เข้าสู่แนวทางของความเป็นจริง การรู้จักหาความรู้ การรู้จักคิดพิจารณา ไตร่ตรอง ตรวจสอบ ความรู้เข้าใจ ความหยั่งรู้ เหตุผล การเข้าถึงความจริง การนำความรู้มาใช้แก้ไขปัญหา และคิดการต่างๆ ในทางเกื้อกูลสร้างสรรค์ (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2562, หน้า 575-577)

การใช้อุปกณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) เพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำถ้าจะให้ได้ผล และมีประสิทธิภาพต้องใช้ควบคู่ไปกับหลักพุทธจริยศาสตร์ เพราะผู้ที่กระทำความผิดจะกลับมาทำความผิดอีกหรือไม่เป็นเรื่องของจิตใจ ซึ่งหลักพุทธจริยศาสตร์จะเน้นเรื่องจิตใจให้เป็นคนดีมีศีลธรรม สำหรับหลักพุทธจริยศาสตร์แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต้น ได้แก่ ศีล ซึ่งเป็นเครื่องมือในการควบคุมและขัดเกลาพฤติกรรมของมนุษย์ทางกาย และวาจา ระดับกลาง ได้แก่ กุศลกรรมบถ 10 ซึ่งเป็นเครื่องมือควบคุมและขัดเกลาจิตใจให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม ระดับสูง ได้แก่ มรรคมืองค์ 8 ซึ่งเป็นเครื่องมือในการควบคุมและขัดเกลาพฤติกรรมของมนุษย์ทางกาย วาจา ใจ และพัฒนาปัญญาให้รู้จักผิดชอบชั่วดี ไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักพุทธจริยศาสตร์ทั้ง 3 ระดับ เมื่อนำหลักพุทธจริยศาสตร์มาใช้ร่วมกันกับรูปแบบเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำแก่ผู้ต้องโทษที่ต้องใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวสำหรับผู้กระทำความผิด (EM) จะทำให้ได้ผลดีและยั่งยืน เพราะการนำหลักพุทธจริยศาสตร์มาเป็นเครื่องมือในการขัดเกลาและพัฒนาทางใจให้ผู้กระทำความผิดเกิดสำนึกชั่วดี และจะไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก แม้อุปกณ์ EM จะดีมีประสิทธิภาพมากขนาดไหนก็ตาม ถ้าคนขาดจิตสำนึกก็จะกลับไปทำความผิดซ้ำอีก สาระสำคัญของบทความนี้จะเป็นสารสนเทศ และเป็นมูลให้กับกรมคุมประพฤติในการที่จะนำพุทธจริยศาสตร์ไปใช้เป็นเครื่องมือในการอบรมจิตใจผู้กระทำความผิดควบคู่ไปกับการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวสำหรับผู้กระทำความผิด (EM) ก่อนที่จะปล่อยผู้กระทำความผิดคืนสู่สังคม

2. แนวคิดการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (EM) มาใช้ควบคุมการกระทำผิดอาญา

แนวคิดการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (EM) มาใช้ควบคุมการกระทำผิดอาญา พบว่า ในยุคแรกมนุษย์อยู่อาศัยร่วมกันแบบครอบครัวเล็กๆ อำนาจในการลงโทษผู้กระทำความผิดจึงเป็นอำนาจของบิดา ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว ต่อมาเมื่อมีการขยายตัวเป็นชนเผ่า อำนาจในการลงโทษจึงเป็นอำนาจของหัวหน้าเผ่า ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างอำนาจปกครองของบิดาต่อบุตรกับอำนาจของสิ่งลึกลับ เช่น เทวดา ภูตผี เป็นต้น พอเข้าสู่ยุคกลางแนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษได้รับอิทธิพลมาจากคริสต์ศาสนา เชื่อว่าพระเจ้าเป็นผู้กำหนด แบบแผนในการดำเนินชีวิต ผู้ฝ่าฝืนคือผู้ทำบาปและจะต้องรับโทษเพื่อไถ่บาปนั้น และเมื่อเข้าสู่ยุคฟื้นฟู ศิลปวิทยาการ ความเชื่อเกี่ยวกับพระเจ้าได้เสื่อมถอยลง แนวความคิดที่ว่าอำนาจในการปกครองรัฐเป็นของ ประชาชนทุกคนได้รับการยอมรับมากขึ้น อำนาจในการลงโทษจึงมีที่มาจากความยินยอมของประชาชนทั่วไปที่ มอบหมายอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับรัฐ โดยถือว่าบุคคลที่ฝ่าฝืนกฎหมายเป็นการฝ่าฝืนความเห็น ร่วมของคนส่วนใหญ่ในสังคม (ณรงค์ ใจหาญ, 2543, หน้า 19-20) นักอาชญาวิทยาจากสำนักกฎหมายต่างๆ ได้เสนอทฤษฎีการลงโทษหลายทฤษฎีด้วยกัน ซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 4 ทฤษฎีใหญ่ๆ คือ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน ทฤษฎีการลงโทษแบบอรรถประโยชน์ตามแนวคิด ทฤษฎี การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และทฤษฎี การลงโทษเพื่อคุ้มครองสังคม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2542, หน้า 141)

นอกจากนี้ มีนำแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ มาร่วมใช้ เช่น ทฤษฎีการลงโทษแบบอรรถประโยชน์ (Utilitarian Theory) ทฤษฎีการลงโทษแบบอรรถประโยชน์เป็นแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิม มีหลักการเบื้องต้นว่า คนเราทำผิดโดยเจตนา และก่อนที่จะลงมือ กระทำนั้นได้พิจารณาใคร่ครวญถึงผลดีผลเสียแล้วจึงลงมือทำ รัฐจึงควรออกกฎหมายกำหนดความผิดและโทษ สำหรับความผิดนั้นไว้ให้ชัดเจน และเปิดเผยต่อสาธารณชน เมื่อมีผู้กระทำความผิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายก็จะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งนี้ การลงโทษจะต้องทำอย่างรวดเร็ว แน่นนอน เสมอภาคกัน และมีความ รุนแรงตามที่กำหนดไว้การลงโทษย่อมจะมีประโยชน์ต่อสังคมในการลดอาชญากรรมและส่งเสริมให้คนทั่วไปเคารพกฎหมาย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2542, หน้า 143) การลงโทษตามทฤษฎีอรรถประโยชน์ถือว่าการลงโทษทำให้อาชญากรรมลดลง เนื่องจาก ประการแรก การลงโทษจะมีผลยับยั้ง (Deterrence) มิให้มีการกระทำผิดอาญา โดยจะมีผลเป็นการยับยั้งทั้ง แก่ตัวผู้กระทำความผิดและแก่บุคคลทั่วไป ประการที่สอง การลงโทษจะมีผลเป็นการแก้ไข (Reformative effect) และฟื้นฟู (rehabilitative effect) ผู้กระทำความผิด โดยทำให้ผู้กระทำความผิดเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมที่ จะเชื่อฟัง และไม่ฝ่าฝืนกฎหมาย และประการที่สาม การลงโทษจะมีผลเป็นการตัดโอกาสมิให้ผู้นั้นกระทำ ความผิดซ้ำอีก (In capacitive effect) โดยการลงโทษจำคุกเป็นการแยกผู้กระทำความผิดออกไปจากสังคม ผู้กระทำความผิดจึงไม่มีโอกาสก่ออาชญากรรมขึ้นอีกในสังคม (ณรงค์ ใจหาญ, 2542, หน้า 26)

ในการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ควบคุมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาในประเทศไทยและเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงพัฒนามาตรการทางกฎหมาย และหลักการควบคุมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. มิติด้านกฎหมาย มีความเป็นไปได้ในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควบคุมเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นมาตรการควบคุมตัวไว้ที่บ้านแทนการควบคุมตัวไว้ในสถานที่ควบคุม การควบคุมเช่นนี้อาจมีทั้งก่อนการพิจารณาคดีและหลังจากศาลมีคำพิพากษาแล้วเป็นเสมือนการลงโทษเพื่อให้เด็กและเยาวชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

2. มิติด้านสังคม การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ควบคุมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาอย่างเป็นระบบและทั่วถึง ย่อมส่งผลดีต่อตัวเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด เพราะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ ได้มีเวลาอยู่กับครอบครัว ผลดีต่อครอบครัวเป็นการป้องกันสภาพสังคมที่แตกสลาย ทำให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและครอบครัวสามารถใช้ชีวิตร่วมกันอย่างเป็นปกติสุข ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดีของสังคม

3. มิติด้านเศรษฐกิจ การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดในช่วงแรกอาจจะมีค่าใช้จ่ายในจำนวนที่สูงมาก แต่หากมีการนำอุปกรณ์ดังกล่าวมาใช้กับผู้กระทำความผิดจำนวนมากอาจทำให้เกิดความคุ้มค่าในด้านค่าใช้จ่ายได้

4. มิติด้านการเมือง การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ควบคุมเด็กและเยาวชนเป็นการแยกผู้กระทำความผิดที่ไม่เป็นอาชญากรอย่างแท้จริงออกจากผู้กระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นอาชญากรอย่างแท้จริง ส่งผลให้สถานพินิจหรือเรือนจำสามารถควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดอย่างแท้จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (บุรฉัตร ปราโมช ณ อยุธยา, 2556)

3. ความหมายของ EM

อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) (Electronic Monitoring) เป็นอุปกรณ์รับส่งสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์พร้อมกับชุดอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องใช้ในการติดตามตัว รวมถึงการตรวจสอบความเคลื่อนไหว หรือตำแหน่งของผู้ถูกคุมความประพฤติให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่งใช้กำหนด เช่น การห้ามออกหรือห้ามเข้าบริเวณที่กำหนด โดยอาจกำหนดช่วงเวลาด้วยก็ได้ ซึ่งจะดำเนินการควบคุมคู่กับการคุมความประพฤติและมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่เหมาะสมกับสภาพความผิด ปัญหาและความต้องการ โดยมีอุปกรณ์ต่างๆ ที่ทำงานร่วมกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ดังนี้

1) อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว 2) สายรัดข้อเท้า 3) แบตเตอรี่สำรอง (Power Bank) 4) สายชาร์จ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวและแท่นชาร์จ 5) สายชาร์จแบตเตอรี่สำรอง 6) Adapter สำหรับชาร์จ

แบตเตอรี่สำรองหรือชาร์จอุปกรณ์ติดตาม

นอกจากนี้ เครื่องมือติดตามตัวสามารถนำมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมได้โดยการนำไปใช้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล แต่ในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดในเรื่องของข้อกฎหมายรองรับ ทำให้ใช้อยู่เฉพาะในชั้นตอนหลังศาลมีคำพิพากษาว่ากำหนดใช้ควบคู่กับเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ซึ่งจากเทคโนโลยีและคุณสมบัติของเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์สามารถนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดได้อย่างกว้างขวางทั้งในชั้นตอนก่อนศาลมีคำพิพากษาโดยการให้ประกันตัว ในชั้นตอนการพิจารณาโดยกำหนดไว้ในคำพิพากษาเป็นเงื่อนไขการคุมประพฤติชั้นตอนการควบคุมในเรือนจำ หรือการควบคุมในสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำ (วิชัย ลีลาสวัสดิ์, 2557, หน้า 20)

4. คุณค่าของ EM

การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวมาใช้เพื่อเป็นมาตรการทางเลือกแทนการลงโทษจำคุก โดยใช้กับ 3 กลุ่มเป้าหมายดังนี้

1. การควบคุมผู้ต้องโทษ ได้แก่ นักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษ จำคุกได้ออกนอกเรือนจำก่อนกำหนด แต่ต้องไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ ตลอดระยะเวลาโทษที่เหลืออยู่และมีการติดเครื่อง EM สำหรับเงื่อนไขห้ามออกนอกเขตจังหวัด
2. การคุมความประพฤติ เป็นผู้กระทำความผิดที่ศาลรอการลงโทษและคุมความประพฤติ โดยมีเงื่อนไขการติดเครื่อง EM โดยมีข้อกำหนด เช่น ห้ามขับรถเกินกิโลเมตรต่อชั่วโมง ห้ามออกจากบ้านพักตั้งแต่เวลา-เวลา ห้ามเข้าใกล้บ้านผู้เสียหาย เป็นต้น
3. เงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราวผู้กระทำความผิด โดยการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดชั่วคราวตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 (กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม, 2564, หน้า 5)

ความสำคัญต่อการบริการจัดการของพนักงานคุมประพฤติ เพื่อติดตามตัวผู้กระทำความผิดตามที่กรมคุมประพฤติหรือกระทรวงยุติธรรมกำหนด ทั้งนี้ในการใช้ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว เป็นไปเพื่อการป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ซึ่งเป็นการรองรับนโยบายลดความแออัดผู้กระทำความผิดในเรือนจำ จึงจำเป็นต้องมีการปล่อยผู้กระทำความผิดกับคืนสู่สังคมโดยใช้เครื่องมือในการติดตามสอดส่องพฤติกรรม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในความปลอดภัยให้กับสังคม โดยเฉพาะในช่วงวิกฤติการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 19 พนักงานคุมประพฤติสามารถควบคุมพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดมิให้หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก เนื่องจากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวสามารถเฝ้าระวังติดตามพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดได้ตลอด 24 ชั่วโมง (กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม, 2564, หน้า 4) ประโยชน์และเป้าหมายในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ประโยชน์และเป้าหมายในการใช้อุปกรณ์

อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวของงานคุ้มครองประพติมิดังนี้

ปกป้องและคุ้มครองผู้เสียหาย ให้รู้สึกปลอดภัยจากผู้กระทำผิด เนื่องจากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวสามารถส่งสัญญาณแจ้งเตือนไปยังเจ้าหน้าที่ได้หากผู้กระทำผิด ผิดเงื่อนไขตามที่ได้กำหนดไว้

ยับยั้งและป้องปราม ผู้กระทำผิดที่สวมใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในสถานะที่ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ซึ่งเป็นเครื่องเตือนใจให้ผู้กระทำผิดเกิดความตระหนักถึงสิ่งที่ตนเองต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในการได้รับโอกาสกับคืนสู่สังคมและกลับตัวเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม โดยไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก สำหรับการเตรียมการในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวของสำนักงานคุ้มครองประพติจจะต้องเตรียมบุคลากรเพื่อรองรับในการติดตั้งและการถอดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว การติดตามสัญญาณ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว รวมทั้งการติดตามผู้ถูกคุ้มครองประพติจที่ฝ่าฝืนเงื่อนไข การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวทั้งในวันเวลาราชการและนอกวันเวลาราชการ และการทำความเข้าใจกับผู้กระทำผิดเพื่อให้ผู้กระทำผิดมีความรู้ความเข้าใจและสามารถที่จะปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง (กรมคุ้มครองประพติจ กระทรวงยุติธรรม, 2564, หน้า 5)

5. สรุป

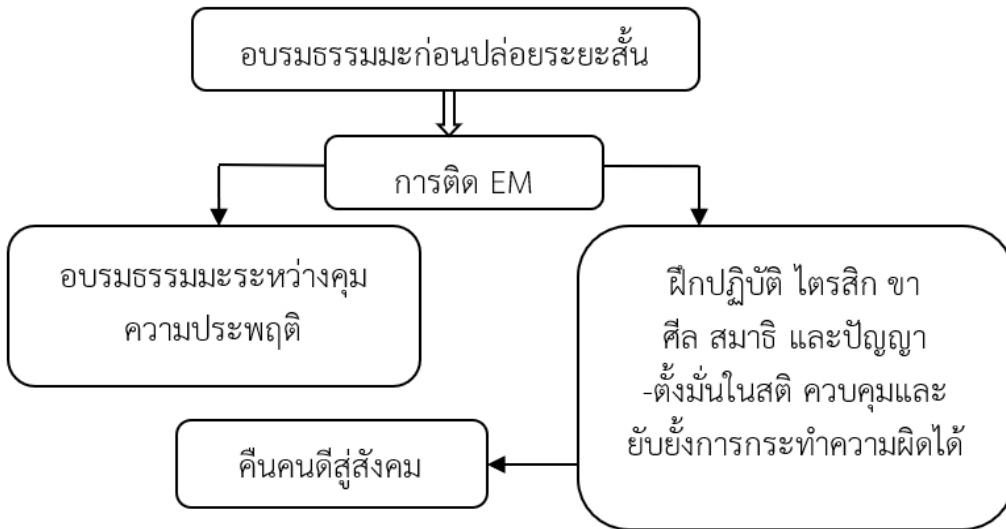
อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (Electronic Monitoring : EM) ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ต่างประเทศนำมาใช้กับผู้กระทำผิดมาก่อนแล้ว ในประเทศไทยเริ่มนำมาใช้ในกรมประพติจ ซึ่งมีการดำเนินการนำร่องในการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวมาใช้กับงานคุ้มครองประพติจตั้งแต่ประมาณ ปี พ.ศ. 2557 พนักงานคุ้มครองประพติจสามารถควบคุมพฤติกรรมของผู้กระทำผิดมิให้หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก เนื่องจากสามารถเฝ้าระวังติดตามพฤติกรรมของผู้กระทำผิดได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีกฎหมายที่รองรับการดำเนินงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 1) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56-58 2) พระราชบัญญัติคุ้มครองประพติจ พ.ศ. 2559 3) กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัวผู้ถูกคุ้มครองประพติจ พ.ศ. 2560 4) พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 5) กฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562

6. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในการควบคุมพฤติกรรมผู้กระทำผิดมิให้หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ จากการศึกษาทำให้รู้ว่าการใช้อุปกรณ์ติดตามตัวของผู้กระทำผิดที่มีประสิทธิภาพนั้น ไม่ใช่เฉพาะเครื่อง EM ที่มีประสิทธิภาพ แต่เป็นการรู้สำนึกของผู้กระทำผิดหาก เพราะตัวอุปกรณ์ติดตามตัวจะเป็นเครื่องเตือนสติผู้ที่ทำผิดว่า ขณะนี้เราจะทำความผิดซ้ำอีกไม่ได้ เพราะเรายังอยู่ใน

ช่วงเวลาที่ควบคุมความประพฤติ เมื่อเป็นเช่นนี้กรรมคุมประพฤติจำเป็นต้องอบรมจิตใจให้กับผู้กระทำความผิดให้มีจิตสำนึกต่อการกระทำของตนเองและรับผิดชอบตนเอง ดังที่เขียนออกมาเป็นรูปแบบได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. (2564). *คู่มือปฏิบัติงานการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว*. กรุงเทพฯ: กองอำนวยการบังคับใช้กฎหมายเพื่อการคุมประพฤติกรมคุมประพฤติ.

กรมคุมประพฤติ. (2550). *เอกสารประกอบการอบรมอาสาสมัครคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

ชาโรณี กระตุกฤษ. (2560). *การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยชั่วคราวจำเลยในชั้นพิจารณา คดีของศาล*. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ณรงค์ ใจหาญ. (2543). *กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

บุรฉัตร ปราโมช ณ อยุธยา. (2556). *การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ควบคุมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาในประเทศไทย*. การอบรมหลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ 11. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.

- ภักวรินทร์ พิษณุพงศ์สกุล และคณะ. (2562). *โอกาสและข้อจำกัดในการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) มาใช้กับผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชน*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพย์สินศักดิ์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2542). *เอกสารกำลังสอนชุดวิชา อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา หน่วยที่ 8-15*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- วิชัย สีสวัสดิ์. (2557). *การนำเครื่องมือติดตามตัว (Electronic Monitoring) มาใช้กับผู้ถูกควบคุมความประพฤติ ในศาลแขวงพระนครเหนือ*. ผลงานวิจัยหลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ 13. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2562). *พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย*. (พิมพ์ครั้งที่ 53). กรุงเทพฯ: ญาณเวศกวัน.